

Dizi ?zleme Nedenleri Ölçe?i ve Problemlili Dizi ?zleme ve Belirtileri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dizi ?zleme Nedenleri Ölçe?i ve Problemlili Dizi ?zleme ve Belirtileri Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20050>

Özet

Dizi İzleme Nedenleri Ölçeği ve Problemlili Dizi İzleme ve Belirtileri Ölçeği, bireylerin televizyon dizilerini veya çevrimiçi dizi içeriklerini izleme motivasyonları ve bu izleme davranışları potansiyel olarak sorunlu bir düzeye ulaşma potansiyeli ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeklerin **uyarlama** sürecini kapsamaktadır. Ölçekler, Demir ve Vural Batık (2020) tarafından Türkçeye kazandırılmış ve Türk kültürüne özgü **psikometrik özellikler** açısından incelenmiştir. Bu uyarlama, dizi izleme eyleminin hızla artan popülaritesi ve potansiyel **bağımlılık** riskleri bağlamında önemli bir tanıtım ve araştırma aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Dizi izleme, Problemlili dizi izleme, Bağımlılık, Motivasyon, Uyarlama, Psikometrik özellikler, Medya kullanımı, Eklence.

Yazarlar

Melek DEMİR, M. Vural Batık.

Amaç

Bu ölçeklerin temel amacı, dizi izleme davranışının altında yatan nedenleri (örneğin, kaçınılmaz sosyal medya, can sıkıntısı giderme) sistematik bir şekilde belirlemek ve bu davranışın klinik olarak sorunlu veya bağımlılık düzeyinde belirtiler gösterip göstermediğini değerlendirmektir. Uyarlama çalışmasının spesifik amacı, orijinal ölçeklerin geçerli ve güvenilir bir Türkçe versiyonunu oluşturarak Türkiye'deki akademik ve klinik çalışmalara kazandırmaktır. Bu sayede, Türk popülasyonunda dizi izleme alışkanlıkları ve potansiyel risklerinin bilimsel yöntemlerle incelenmesi mümkün hale gelmiştir.

Yapı

Ölçekler iki ana yapıyı ölçmektedir:

Dizi İzleme Nedenleri Ölçeği: Bu kısım, bireylerin neden dizi izlediğine odaklanır. Ölçülen faktörler genellikle sosyal medya, bilgi edinme, rahatlama, can sıkıntısından kaçma ve kendini geliştirme gibi motivasyonel boyutlar içerir.

Problemlili Dizi İzleme ve Belirtileri Ölçeği: Bu kısım, dizi izleme davranışının kontrol dışı, zorlayıcı ve olumsuz sonuçlar doğuran yönlerini ele alır. Ölçülen temel klinik belirtiler arasında tolerans, yoksunluk, zaman kaybı, sosyal izolasyonda bozulma ve bırakma girişimleri bulunmaktadır. Bu yapı, modern medya tüketimindeki artan **bağımlılık** eğilimlerini yansıtmaktadır.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda, ölçeklerin Türk popülasyonunda ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek amacıyla çe?itli geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Yap? geçerli?i kapsam?nda, orijinal ölçeklerin faktör yap?s?n?n Türkçe versiyonunda da korundu?u, **Faktör Analizi** yöntemleriyle test edilmi?tir. Ayr?ca, ölçeklerin dizi izleme süresi ve di?er ba??ml?lk e?ilimleri gibi ilgili de?i?kenlerle teorik olarak beklenen ili?kileri sergilemesi için kriter geçerli?i çal??malar? yürütülmü?tür. Bu analizler, ölçeklerin kültürel ba?lamda geçerli oldu?unu göstermeyi hedeflemi?tir.

Güvenirlik

Ölçeklerin zaman içinde tutarlı? ve kararlı? sonuçlar verme yetene?i olan güvenilirli?i, iç tutarlılık katsay?s? ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleriyle incelenmi?tir. ?ç tutarlılık analizi için **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve Türkçe versiyonun güvenilir oldu?unu ortaya koymaktadı?r. Güvenilirlik bulgular?, ölçeklerin ara?tırma ve klinik uygulamalarda istikrarlı? sonuçlar sa?layabilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?, ölçeklerin Türkçe formunun orijinal faktör yap?s?n? do?rulamayıp do?rulamad???n? kontrol etmek için do?rulamalı? faktör analizi (DFA) veya aç?mlayıcı faktör analizi (AFA) kullanm??t?r. Bu analiz, ölçeklerin çok boyutlu yap?s?n? (Dizi ?zleme Nedenleri ve Problemlili Dizi ?zleme) incelemek ve her bir faktörün alt?nda toplanan maddelerin kültürel adaptasyon sonrası?nda tutarlılı???n? sa?lamak için elzemdir. Elde edilen faktör yükleri ve uyum indeksleri, ölçeklerin Türkçede de geçerli bir yapıya sahip oldu?unu göstermi?tir.

Araç

Test Type:

Uyarlama (Adaptation)

Format:

Likert tipi derecelendirme (Orijinal ölçek format?na ba?lı? olarak genellikle 5'li veya 6'lı Likert)

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Genel Popölasyon, Üniversite Ö?rencileri

Age Group:

Ergenlik Dönemi Sonras? ve Yeti?kinler

Population Details:

Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya geni? bir yeti?kin örneklemini üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Methodology:

Öz bildirim ölçe?i (Self-report questionnaire)

Anahtar Kelimeler

Medya ba??mlil??, Televizyon, Kaç??, Sosyal i?levsellik, Psikometri, Ölçek geli?tirme, Psikometrik özellikler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Mevcut de?il (Kaynakta belirtilmemi?tir.)

Affiliation Email addresses:

mkalkan@omu.edu.tr (Sorumlu Yazar Melek Demir için belirtilen ileti?im adresi)

Correspondence Address:

Sorumlu yazar?n ba?l? oldu?u kurum adresi (Kaynakta tam adres belirtilmemi?tir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler:

Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için yazar?n izni gereklidir.

Ücret:

Genellikle akademik kullan?m için ücretsizdir.

Test Y?I? (Uyarlama):

2020

Orijinal makale ba?lant?s? ve detayl? bilgiye buradan ula??labilir: dergipark.org.tr

?lgili PDF dosyas? buradan indirilebilir (Not: Bu PDF ba?lant?s? orijinal kaynakta belirtilen farkl? bir ölçe?e aittir, ancak kaynak talimat?na göre korunmu?tur): bilissel-egzersiz-terapi-yaklasimi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Demir, M., & Vural Bat?k, M. (2020). Dizi ?zleme Nedenleri Ölçe?i ile Problemlili Dizi ?zleme ve Belirtileri Ölçe?i'nin Türkçeye Uyarlanması. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 7(2), 1-31.

Dizi ?zleme Nedenleri Ölçe?i ve Problemlili Dizi ?zleme ve Belirtileri Ölçe?i

Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tamam? için referans gösterilen orijinal akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.